

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРЧУВАННЯ ТА ТОРГІВЛІ

ТОВАРОЗНАВСТВО ТА ЕКСПЕРТИЗА В МИТНІЙ СПРАВІ

Методичні вказівки
з підготовки, оформлення і захисту
магістерських кваліфікаційних робіт
для студентів денної та заочної форм навчання
факультету управління торговельно-підприємницькою та митною діяльністю

ХАРКІВ
ХДУХТ
2018

Товарознавство та експертиза в митній справі [Електронний ресурс] : методичні вказівки з підготовки, оформлення і захисту магістерських кваліфікаційних робіт для студентів денної та заочної форм навчання факультету управління торговельно-підприємницькою та митною діяльністю / укл. : М. П. Головка, С. В. Сорокіна, В. О. Акмен. – Електрон. дані. – Х. : ХДУХТ, 2018. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. – Назва з тит. екрана.

Укладачі: д-р техн. наук, проф. М. П. Головка,
канд. техн. наук, доц. С. В. Сорокіна,
канд. техн. наук, доц. В. О. Акмен

Рецензент: канд. техн. наук, проф. Г. І. Дюкарева

Кафедра товарознавства в митній справі

Схвалено методичною комісією ХДУХТ за напрямом підготовки
(спеціальністю) «Товарознавство та торговельне підприємництво»

Протокол від 24 листопада 2017 року № 2

Схвалено вченою радою ХДУХТ
Протокол від 28 грудня 2017 року № 6

Схвалено редакційно-видавничою радою ХДУХТ
Протокол від 27 грудня 2017 року № 7

© Головка М. П., Сорокіна С. В.,
Акмен В. О., укладачі, 2018

© Харківський державний університет
харчування та торгівлі, 2018

ВСТУП

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» оцінювання рівня їх підготовки відбувається з використанням загальнодержавних методів комплексної діагностики – захисту дипломної магістерської роботи. Дипломна магістерська робота виконується згідно з тематикою завдань професійної діяльності за матеріалами отриманими від реальних організацій та містить елементи наукової новизни.

Виконання і захист дипломної магістерської роботи є завершальним етапом навчання у закладі вищої освіти. Дипломна магістерська робота є кінцевим результатом навчальної діяльності студента, що виконана на основі наукових досліджень та підводить підсумки вивчення ним матеріалу з дисциплін, передбачених навчальним планом підготовки за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» та проходження всіх навчальних та виробничих практик, включаючи проходження переддипломної практики. Належним виконанням і захистом магістерської роботи студент-дипломник повинен підтвердити рівень загальнотеоретичної і спеціальної підготовки.

Дипломна магістерська робота є випускною кваліфікаційною роботою, на підставі захисту якої екзаменаційна комісія вирішує питання про присвоєння студенту-дипломнику ступеня вищої освіти – «магістр» і видачу диплома магістра.

В процесі виконання дипломної магістерської роботи студент у відповідності до кваліфікаційних вимог повинний проявити:

- знання загальнотеоретичних, загальноекономічних, професійно орієнтованих і спеціальних дисциплін, які розкривають теоретичні основи та практичні питання товарознавства;
- вміння відбирати, систематизувати та обробляти інформацію у відповідності до цілей дослідження;
- вміння розробляти наукові висновки і конкретні пропозиції щодо вдосконалення управління реальним досліджуваним об'єктом;
- вміння визначати і використовувати причинно-наслідкові зв'язки процесів та явищ у прикладній галузі.

До виконання дипломної роботи допускаються студенти, які успішно склали заліково-екзаменаційну сесію, завершили переддипломну практику та захистили звіти з неї.

Випускаюча кафедра повинна розробити і забезпечити студентів методичними вказівками з підготовки, оформленню і захисту дипломних магістерських робіт, в яких встановлюється обов'язковий об'єм вимог до дипломної магістерської роботи стосовно спеціальності.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Виконання дипломної магістерської роботи є завершальним етапом навчання студентів у ЗВО.

Метою виконання дипломної магістерської роботи є вирішення професійної проблеми, що ґрунтується на комплексному опануванні матеріалу і методів дослідження, послідовного викладання, а також практичного застосування теоретичних знань для вирішення конкретних завдань щодо вдосконалення системи та методів проведення досліджень якості товарів різних груп, що перетинають митний кордон України у визначених митних режимах, підвищення показників якості відомих товарів та формування якості нових товарів.

Дипломна магістерська робота повинна бути самостійною, закінченою розробкою, в якій виявляється здібності випускника до аналізу теоретичних і практичних проблем науки управління, виявляються здатності до діяльності в професійній сфері (товарознавця в митній справі), знання принципів системного аналізу, уміння будувати і використовувати моделі для опису і прогнозування різних явищ і процесів, здійснювати їх якісний і кількісний аналіз, уміння використовувати літературу, фондові джерела і бази даних, проводити самостійні дослідження.

Невід'ємними елементами дипломної магістерської роботи мають бути:

- обґрунтування питання дослідження;
- аргументування своїх теоретичних думок з дискусійних проблем;
- аналіз існуючих точок зору та їх відомі рішення;
- формулювання мети і основних завдань дослідження;
- характеристика об'єкту і предмету дослідження;
- формулювання гіпотези дослідження;
- обґрунтування вибраного способу рішення поставлених завдань;
- оцінка матеріалів, що приводяться у роботі;
- дослідження студента за обраною темою;
- виклад отриманих результатів з оцінкою їх новизни і практичної значущості;
- висновки по досліджуваній темі, впровадження отриманих результатів у навчальний чи (та) виробничий процес;
- наявність публікацій за обраною темою;
- пропозиції по актуалізації висновків.

Дипломна магістерська робота повинна являти реалізацію набутих, у процесі навчання, вмінь та навичок студента самостійно розробити обрану тему і здійснити конкретне аргументування теоретичних гіпотез та підтвердити їх результатами отриманими у процесі проведення експериментальних досліджень, з наданням практичних рекомендацій. Окрім цього повинно бути широко представлено самостійно зібраний теоретичний та практичний матеріал, уміння його використовувати і аналізувати, обробляти на ЕОМ.

Дипломна магістерська робота має характеризуватись логічністю, доказовістю, аргументованістю і відповідати таким загальним вимогам:

- цільова спрямованість;
- чіткість побудови;
- логічна послідовність викладу матеріалу;
- глибина дослідження і повнота освітлення питань;
- переконливість аргументування;
- стислість і точність формулювань;
- конкретність викладу результатів роботи;
- достовірність висновків і обґрунтованість рекомендацій;
- грамотне оформлення;
- наявність всіх потрібних супровідних документів;
- бути виконаною і поданою на кафедру в термін, передбачений графіком навчального процесу.

Дипломна магістерська робота, яка не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, написана без дотримання затвердженого плану, не містить матеріалів конкретного дослідження, обґрунтованих пропозицій, а також не має відгуку з підприємства, анотації та зовнішньої рецензії, до захисту не допускається.

Слід мати на увазі, що студент самостійно пише дипломну магістерську роботу і оформлює всю необхідну документацію, включаючи демонстраційний матеріал. Теоретично і методично правильна розробка роботи і освітлення теми дипломної магістерської роботи, а також її якість і зміст цілком і повністю лежать на відповідальності студента-дипломника.

Студент, який не встиг своєчасно оформити результати своєї роботи чи не прибув на захист роботи з поважної причини, повинен надати відповідний документ, що підтверджує дану причину не пізніше подання наказу на його відрахування. При наявності такого документа за студентом залишається право захисту належно виконаної дипломної магістерської роботи на наступний рік.

КЕРІВНИЦТВО МАГІСТЕРСЬКОЮ ДИПЛОМНОЮ РОБОТОЮ

В цілях надання дипломнику теоретичної і практичної допомоги в період підготовки і написання дипломної магістерської роботи кафедра призначає йому керівника дипломної магістерської роботи. Розподіл дипломних магістерських робіт, які мають виконуватися студентами між викладачами, відбувається за принципом наступництва наукового керівництва студентською науковою роботою на попередніх курсах навчання, а також з урахуванням наукових інтересів, які виявлені студентом у цей період.

Підставою для призначення наукового керівника є заява від студента випускного курсу на ім'я завідувача кафедри (додаток А).

Студент має право в заяві на тему дипломної магістерської роботи виказати своє бажання виконувати магістерську дипломну роботу під керівництвом конкретного викладача. При наявності можливості закріплення студента за вказаним керівником, останній повинен поставити на заяві свій

підпис, що означатиме його згоду на керівництво. Остаточне рішення залишається за кафедрою.

Керівник дипломної магістерської роботи здійснює загальне керівництво, теоретичну і практичну допомогу студенту в період підготовки і написання дипломної магістерської роботи, і виконує наступні функції:

- надає допомогу студенту при розробці плану роботи над дипломною магістерською роботою;
- встановлює календарні терміни виконання окремих частин роботи;
- здійснює науково-методичне керівництво роботою студента;
- контролює хід виконання дипломної магістерської роботи;
- перевіряє закінчену дипломну магістерську роботу;
- надає на кафедрі письмовий відгук на закінчену дипломну магістерську роботу, заздалегідь ознайомивши з ним студента-дипломника роботи;
- контролює отримання дипломником зовнішньої рецензії на виконану роботу;
- допомагає студенту в підготовці до публічного захисту.

Керівник дипломної магістерської роботи зобов'язаний:

- скласти і видати завдання на дипломну магістерську роботу;
- надати студенту допомогу в розробці календарного плану-графіка на весь період виконання дипломної магістерської роботи;
- рекомендувати студенту бібліотеки та інші установи, де він зможе знайти необхідну основну літературу, довідкові і архівні матеріали, типові проекти і інші джерела за темою дипломної магістерської роботи;
- проводити систематичні, передбачені планом-графіком бесіди із студентом, давати студенту консультації, контролювати розрахункові і експериментальні результати;
- контролювати хід виконання роботи і надавати поради щодо її виконання аж до захисту дипломної магістерської роботи;
- скласти відгук про виконану дипломну магістерську роботу.

Крім основного керівника дипломної магістерської роботи кафедрою також призначаються консультанти з відповідних розділів роботи. В їх функції входить перевірка певних розділів роботи на предмет науковості, достовірності і відповідності встановленим ВУЗом вимогам, що пред'являються до дипломної магістерської роботи. Крім того, вони повинні консультивати студента із специфічних питань певних розділів дипломної магістерської роботи: особливості митного оформлення, використання математичних методів обробки інформації, особливості екологічної експертизи, особливості використаної мови програмування і т.д.

Якщо студент потребує специфічної консультації, то він може вказати бажаного консультанта в заяві на тему дипломної магістерської роботи.

ТЕМАТИКА ТА ОСНОВНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Темою дипломної магістерської роботи повинна бути одна з актуальних проблем сучасного товарознавства, яка відповідає завданням та умінням, передбаченим освітньою програмою підготовки магістрів за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Тематика дипломних магістерських робіт розробляється кафедрою згідно з вимогами варіативної компоненти освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівців із конкретної спеціальності, у відповідності до затверджених програм вивчених нормативних та вибіркових дисциплін, і висвітлює актуальну проблематику сучасного товарознавства. Тематика щорічно переглядається та поновлюється.

Тема дипломної магістерської роботи обирається на підставі попередньої дослідницької роботи студента у відповідності до напрямків досліджень, що проводяться назначеним керівником чи на кафедрі взагалі.

Орієнтовна тематика дипломних магістерських робіт яка розробляється випусковою кафедрою наступна:

Дослідження споживчих властивостей ..... та деталізація коду товару за УКТЗЕД.

Шляхи розширення асортименту ..... товарів та особливості їх митного оформлення при переміщенні через кордон України.

Аналіз шляхів позиціонування ..... товарів на ринку у разі наявності перспектив їх експорту.

Експертиза .....товарів. та особливості митно-тарифного регулювання їх експортного переміщення через митний кордон України.

Розробка пропозицій щодо удосконалення порядку переміщення .....товарів з новими споживчими властивостями через митний кордон України.

Дослідження показників якості ..... товарів та аналіз формування торговельних відносин між вітчизняним виробником (...) і закордонним покупцем (...).

Аспекти формування якості та проведення експертизи .....товарів, що перевозяться через митний кордон України.

Особливості проведення санітарно-гігієнічної експертизи ..... під час їх переміщення через митний кордон України.

Формування якості ..... товарів та визначення можливих ризиків при переміщенні його через кордон України у режимі експорт.

Формування асортименту .....товарів та порядок начислення митних платежів при експортно-імпортних операціях.

Удосконалення якості ....., як один із шляхів розширення експорту даної групи товарів.

Дослідження нових властивостей .....товарів та особливості їх митного переміщення через кордон України.

Товарознавча експертиза та шляхи збагачення .....товарів, перспективи їх експорту.

Експертна оцінка ..... товарів та розробка методики їх ідентифікації при проведенні митних експертиз.

Дослідження показників якості ..... товарів та порядок проведення їх митного оформлення в режимі експорту.

Оцінка якості .....товарів, начислення митних платежів та аналіз ефективності торгівлі при переміщенні через кордон України в режимі експорт.

Проведення експертизи якості та порядок отримання сертифікату походження на .....товари при здійсненні експортно-імпорتنих операцій.

Експертний контроль та методи визначення митної вартості .....товарів, як об'єкту зовнішньоекономічних операцій.

При оформленні супроводжуючих роботу документів слід звернути увагу на те, що тема дипломної магістерської роботи повинна звучати абсолютно однаково у всіх документах, а саме:

- у наказі про теми дипломних магістерських робіт;
- на титульному листі дипломної магістерської роботи;
- у завданні на дипломну магістерську роботу;
- у анотаціях на дипломну магістерську роботу;
- у рецензіях на дипломну магістерську роботу.

Студент за погодженням із керівником може запропонувати свою тему досліджень з представленням відповідного і розумного обґрунтування доцільності її розробки (відповідно до попередньої власної науково-дослідницької роботи, до місця роботи, можливостей отримання потрібної інформації на підприємстві).

Перед початком роботи над дипломною магістерською роботою оформлюється спеціальний бланк-завдання (додаток Б), в якому зазначаються реквізити студента-дипломника, фіксуються тема і план, мета і завдання, графік виконання, а також термін подання готової роботи на кафедру. Завдання, підписане науковим керівником і студентом, затверджене завідувачем кафедри є невід'ємною часткою дипломної магістерської роботи. При оформленні дипломної магістерської роботи завдання слід розмістити після титульної сторінки.

Написання дипломної магістерської роботи доцільно здійснювати послідовно (введення – основна частина – висновок), після глибокого і всебічного вивчення наявної літератури. Основні етапи виконання дипломної магістерської роботи:

1. Вибір теми і об'єкта дослідження, затвердження теми.
2. Розробка завдання на дипломну магістерську роботу, складання календарного плану виконання.
3. Опрацювання літературних джерел і складання плану роботи.

4. Збирання фактичного матеріалу, проведення експериментальних досліджень.

5. Обробка фактичного матеріалу із застосуванням ПЕОМ.

6. Написання першого варіанта тексту, подання його на ознайомлення науковому керівникові.

7. Усунення недоліків, написання залишкового варіанта тексту, оформлення дипломної магістерської роботи.

8. Подання роботи на кафедру.

9. Зовнішнє рецензування роботи.

10. Захист дипломної магістерської роботи у ДЕК.

Дипломна магістерська робота має виконуватися студентом у повній відповідності до затверджених календарного плану та завдання. У випадках відставання від графіка студент зобов'язаний надати пояснення своєму науковому керівнику або завідувачу кафедри. Порушення студентом календарного плану виконання фіксується науковим керівником, який інформує завідувача кафедри.

У відповідності до календарних етапів студент має подавати роботу частинами на переглядання керівникові та консультанта, а у встановлений графіком кінцевий термін подати завершену дипломну магістерську роботу на рецензування науковому керівникові та зовнішньому рецензенту.

Зовнішню рецензію може надавати провідний спеціаліст з митної справи чи науковий працівник із споріднених навчальних закладів та установ.

СТРУКТУРА ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Загальними вимогами до дипломної магістерської роботи є: чіткість і логічна послідовність викладання матеріалу, переконливість аргументування, стислість і ясність формулювань, що виключають неоднозначність тлумачення, конкретність викладу основних результатів і висновків, їх наукова і/або практична значущість, обґрунтованість особистих припущень і рекомендацій студента-дипломника.

Дипломна магістерська робота повинна послідовно містити:

- титульний аркуш;
- лист-завдання;
- анотацію (на українській, російській та англійській мовах);
- перелік умовних позначень – ключові слова та умовні скорочення (за необхідності);
- зміст;
- вступ;
- основну частину;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності).

Титульна сторінка містить найменування вищого навчального закладу, найменування кафедри, на якій вона виконувалась, тему дипломної магістерської роботи (позитивним є посилання на підприємство чи митну установу, на базі якої поводилась робота), прізвище ім'я та по-батькові й інші відомості про студента-дипломника, прізвище, вчене звання (посаду) наукового керівника; консультантів, місто і рік (додаток В).

При виконанні дипломної магістерської роботи на замовлення від підприємства чи установи оформлюються відповідні листи, які додаються до матеріалів дипломної роботи. Приклад оформлення письма-запиту та відгуку на дипломну роботу оформлюються на фірмовому бланку або аркуші паперу зі штампом організації (підприємства), його поштових та банківських реквізитів (додаток Г).

Зміст дипломної магістерської роботи визначається її темою і відбивається у плані, розробленому за допомогою наукового керівника. Відповідно до передбачуваної теми студент самостійно або за рекомендацією керівника підбирає літературні джерела (книги, брошури, статті та ін.) й відповідні нормативні документи і складає проект плану, який обговорює з керівником.

Якщо в дипломній магістерській роботі вжито специфічну термінологію, а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення і таке інше, то їх перелік надається в роботі у вигляді окремого списку, який розміщують перед вступом. Перелік треба друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять, наприклад, скорочення, справа – їх детальне розшифрування. Якщо в дипломній магістерській роботі спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення і таке інше повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні. Приклад оформлення ключових слів та умовних скорочень наведено у додатку Д.

Основна частина дипломної магістерської роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів. Кожний розділ починають з нової сторінки. Основному тексту кожного розділу може передувати передмова з коротким описом вибраного напрямку та обґрунтуванням застосованих методів досліджень. У кінці кожного розділу формулюють висновки із стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки від другорядних подробиць.

У розділах основної частини подають:

- огляд літератури за темою і вибір напрямів досліджень;
- виклад загальної методики й основних методів досліджень;
- експериментальну частину і методику досліджень;
- відомості про проведені теоретичні і (або) експериментальні дослідження;
- аналіз і узагальнення результатів досліджень.

Мова дипломної магістерської роботи – державна, стиль – науковий, чіткий, без орфографічних і синтаксичних помилок, послідовність логічна.

Пряме переписування у дипломній магістерській роботі матеріалів із літературних джерел є неприпустимим. Часто, через недостатній досвід студента, дипломна магістерська робота буває написана не науковою соціологічною мовою, а побутовим, педагогічним, популярним, або навіть художнім стилем. Щоб уникнути подібного промаху, слід ознайомитись і узяти за зразок будь-які тексти дисертацій, монографій або наукові статті у журналах.

Приклади тем та змісту дипломної магістерської роботи.

Тема: *«Удосконалення якості засобів особистої гігієни, як один із шляхів розширення експорту даної групи товарів»*

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1.1. Характеристика експортно-імпортних стосунків на ринку косметичних товарів, зокрема засобів особистої гігієни
- 1.2. Характеристика сировини, що використовується для виробництва засобів особистої гігієни за кордоном та в Україні
- 1.3. Характеристика сучасного асортименту вітчизняних та імпортних засобів особистої гігієни та визначення напрямків поліпшення якості засобів особистої гігієни
- 1.4. Обґрунтування використання природних олій та антисептиків на заміну синтетичних ароматичних добавок при виробництві засобів особистої гігієни
- 1.5. Висновки до розділу з обґрунтуванням необхідності подальших досліджень, мета та задачі досліджень

РОЗДІЛ 2. ОБ'ЄКТИ ПРЕДМЕТИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ

- 2.1. Об'єкти та предмети досліджень
- 2.2. Організація постановки експерименту
- 2.3. Методи досліджень
- 2.4. Використання сучасних інформаційних технологій для підвищення наукового рівня досліджень по удосконаленню якості засобів особистої гігієни

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ЗАСОБІВ ОСОБИСТОЇ ГІГІЄНИ (ШАМПУНІВ) З ВИКОРИСТАННЯМ ПРИРОДНИХ АРОМАТИЧНИХ РЕЧОВИХ ТА АНТИСЕПТИКІВ

- 3.1. Проведення експертизи якості шампунів вітчизняного та закордонного виробництва відповідного до вимог діючого в Україні нормативного документу
- 3.2. Обґрунтування необхідності удосконалення якості вітчизняних шампунів
- 3.3. Характеристика властивостей та показників якості ароматичних речових та антисептиків з рослинної сировини, що пропонуються у якості добавок до шампунів
- 3.4. Шляхи формування якості нових шампунів з додаванням ароматичних

речових та антисептиків з рослинної сировини

- 3.4.1. Обґрунтування раціонального рецептурного складу шампунів при внесенні ароматичних речових та антисептиків з рослинної сировини на модельних системах
- 3.4.2. Технологія виробництва нових видів шампунів з додаванням ароматичних речових та антисептиків з рослинної сировини
- 3.4.3. Вивчення товарознавчих властивостей нових шампунів та проведення їх експертизи якості
- 3.4.4. Експертний аналіз показників безпеки нових шампунів

Висновки до розділу 3

РОЗДІЛ 4 ХАРАКТЕРИСТИКА ПОРЯДКУ ПРОВЕДЕННЯ МИТНОГО КОНТРОЛЮ ТА ВИЗНАЧЕННЯ КОДУ ЗА УКТЗЕД ПРИ ПЕРЕМІЩЕННІ ЗАСОБІВ ОСОБИСТОЇ ГІГІЄНИ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ У РЕЖИМІ ЕКСПОРТ *(на основі діяльності Харківської обласної митниці)*

- 4.1. Характеристика діяльності Харківської митниці за минулий рік
- 4.2. Характеристика етапів митного контролю при експорті засобів особистої гігієни
  - 4.2.1. Сертифікація, як підтвердження якості продукції при експортних операціях
  - 4.2.2. Порядок перевірки санітарно-гігієнічного висновку та проведення фітосанітарного контролю на митниці
- 4.3. Особливості визначення коду УКТ ЗЕД на засоби особистої гігієни
- 4.4. Порядок заповнення ВМД при експорті нових видів шампунів

Висновки до розділу 4

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ДОДАТКИ

Тема: *«Проведення експертної оцінки якості меблів, що завозяться до України фірмою «Венето»-Харків у режимі імпорт та визначення пропозицій щодо удосконалення конструкції вітчизняної меблі»*

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

- 1.1. Експертна оцінка сучасних тенденцій до зміни світового ринку меблі
- 1.2. Аналіз властивостей сировини та матеріалів, що застосовуються для виготовлення вітчизняних та імпортованих м'яких меблів
- 1.3. Особливості проведення товарознавчої митної експертизи меблі
- 1.4. Висновки до розділу з обґрунтуванням обраної теми
- 1.5. Мета та задачі досліджень

РОЗДІЛ 2. ОБ'ЄКТИ, ПРЕДМЕТИ ТА МЕТОДИ ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ

- 2.1. Об'єкти та предмети дослідження
- 2.2. Методи досліджень м'яких меблів

2.3. Порядок проведення досліджень

РОЗДІЛ 3. ЕКСПЕРТНА ОЦІНКА МЕБЛІВ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ТА ЕСТЕТИЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ДИВАНІВ (за матеріалами фірми «VENETO-Харків»)

- 3.1. Характеристика зовнішньоекономічної діяльності фірми «VENETO-Харків»
- 3.2. Експертна оцінка зразків диванів реалізуємих у мережі магазинів Харківського представництва «VENETO-Харків»
  - 3.2.1. Експертна оцінка маркування і пакування зразків меблі
  - 3.2.2. Загальний опис зразків та експертна оцінка відповідності розмірів зразку еталону
  - 3.2.3. Експертна оцінка функціональних показників якості меблі
  - 3.2.4. Експертна оцінка технологічних показників якості меблі
  - 3.2.5. Експертна оцінка естетичних властивостей меблі
- 3.3. Розробка пропозицій щодо удосконалення функціональних та естетичних властивостей диванів
  - 3.3.1. Обґрунтування необхідності удосконалення якості м'яких меблів
  - 3.3.2. Описання пропозиції щодо удосконалення нових зразків диванів
  - 3.3.3. Порядок підбору матеріалів для нових елементів диванів
  - 3.3.4. Оптимізація конструктивних параметрів нових елементів за допомогою математичного моделювання

Висновки до розділу 3

РОЗДІЛ 4. МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ МЕБЛІВ ЩО ЗАВОЗЯТЬСЯ ДО УКРАЇНИ ФІРМОЮ «VENETO-ХАРКІВ» У РЕЖИМІ ІМПОРТ

- 4.1. Порядок митного оформлення меблі
- 4.2. Порядок призначення митної експертизи на партію меблів
- 4.3. Випадки застосування руйнівного та неруйнівного контролю при проведенні митної експертизи
- 4.4. Документи, що повинні супроводжувати меблеві товари при перевезенні у режимі імпорт
- 4.5. Порядок визначення митної вартості та начислення митних платежів на меблеві товари

Висновки до розділу 4

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ДОДАТКИ

Тема: *«Удосконалення споживчих властивостей керамічних горщиків для квітів та особливості їх митного оформлення (за матеріалами Харківської обласної митниці)»*

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1 АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

- 1.1. Огляд українського ринку керамічних виробів

- 1.2. Технологія виробництва керамічних горщиків для квітів
- 1.3. Товарознавча характеристика гончарних квіткових горщиків
  - 1.3.1. Класифікація та асортимент гончарних виробів
  - 1.3.2. Класифікація гончарних квіткових горщиків
  - 1.3.3. Вимоги до якості квіткових горщиків
  - 1.3.4. Пакування, маркування, транспортування квіткових горщиків
- 1.4. Порядок переміщення через митний кордон України керамічних горщиків для квітів
- 1.5. Висновки з огляду літератури, обґрунтування обраного напрямку роботи, мета та задачі досліджень

РОЗДІЛ 2 ОБ'ЄКТИ, МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ

- 2.1. Об'єкт та предмети досліджень
- 2.2. Методи дослідження
- 2.3. Схема експериментів

РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ СПОЖИВЧИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ КЕРАМІЧНИХ ГОРЩИКІВ ДЛЯ КВІТІВ

- 3.1. Дослідження споживчих властивостей керамічних горщиків
  - 3.1.1. Дослідження пакування та маркування дослідних зразків керамічних горщиків для квітів
  - 3.1.2. Дослідження органолептичних та фізико-хімічних показників керамічних горщиків для квітів
- 3.2. Обґрунтування удосконалення споживчих властивостей керамічних горщиків для квітів
- 3.3. Розробка пропозицій щодо виготовлення керамічних горщиків для квітів з додатковими споживчими властивостями
- 3.4. Дослідження якості нового зразку керамічних горщиків для квітів
  - 3.4.1. Дослідження споживчих властивостей нового зразку керамічних горщиків для квітів
  - 3.4.2. Зміна показників якості нового зразку керамічних горщиків для квітів в процесі зберігання
- 3.5. Екологічна експертиза керамічних горщиків для квітів
- 3.6. Математичне модулювання впливу змін митного тарифу на керамічні горщики для квітів на світову економіку

Висновки до розділу 3

РОЗДІЛ 4 ОСОБЛИВОСТІ МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ КЕРАМІЧНИХ ГОРЩИКІВ ДЛЯ КВІТІВ *(за матеріалами Харківської обласної митниці)*

- 4.1. Характеристика діяльності Харківської обласної митниці
- 4.2. Митне оформлення керамічних квіткових горщиків при переміщенні їх через митний кордон України
  - 4.2.1. Технологія митного оформлення керамічних горщиків
  - 4.2.2. Порядок визначення коду керамічних горщиків для квітів за УКТЗЕД
  - 4.2.3. Особливості митного оформлення керамічних горщиків

4.3. Визначення митної вартості та нарахування митних платежів при переміщенні керамічних горщиків для квітів через митний кордон України

4.3.1. Методи визначення митної вартості керамічних горщиків для квітів

4.3.2. Нарухування митних платежів під час переміщення керамічних горщиків для квітів через митний кордон України

Висновки до розділу 4

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ПЕВНИХ РОЗДІЛІВ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Дипломна магістерська робота складається зі вступу, певних розділів, висновків, списку використаної літератури, додатків. Основна частина роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів. Вони нумеруються (окрім вступу, висновку, списку літератури, додатків) арабськими цифрами. Кожен підрозділ, пункт та підпункт повинні містити закінчену інформацію. В дипломній магістерській роботі треба використовувати одиниці системи Сі.

Приклад:

РОЗДІЛ 1.

1.1. (підрозділ)

1.1.1. (пункт)

1.1.1.1. (підпункт)

Бажано ілюструвати текст дипломної магістерської роботи таблицями, графічними матеріалами і схемами, графіками, діаграмами тощо.

1. ПІДБІР ЛІТЕРАТУРИ

При обґрунтуванні актуальності і розгляді теоретичних основ вибраної теми необхідно, перш за все, використовувати законодавчі акти (державні і регіональні) внутрівідомчі інструкції і інші розпорядні документи з вибраної для дослідження проблеми. У цілях економії часу і забезпечення повноти інформації відносно діючого законодавства, при роботі по дослідній темі, доцільно використовувати довідково-правові системи: „QDPro”, „ЛІГА” та ін.

Студент-дипломник повинен самостійно підібрати літературу з обраної теми, використовуючи для цього систематичні і алфавітні каталоги бібліотек. За допомогою при підборі літератури слід звертатися до бібліографів в бібліотеках і до наукового керівника.

У процесі підготовки та написання розділу з огляду літературних джерел, корисним є ознайомлення із науковою літературою за останні 15 років: статтями у збірниках наукових праць, тезами доповідей до конференцій, виступами провідних науковців за тематиками аналогічними чи спорідненими з обраною темою досліджень. Великий об'єм інформації може бути одержаний з

Інтернет серверів численних недержавних агентств і з серверів організацій, що спеціалізуються на наданні консалтингових послуг у відповідних областях.

Доцільно використовувати літературні данні виданням не пізніше 2000 р.

При підготовці до написання дипломної магістерської роботи необхідно ознайомитися з опублікованими за обраною темою монографіями, статтями в журналах за останні 2–3 роки. Можна також використовувати опубліковані статистичні данні, інформацію з енциклопедій та довідників, матеріали навчальної та науково-публіцистичної літератури.

Разом з літературою міжгалузевого характеру бажано підібрати і надалі використовувати галузеві і фірмові рекомендації, вказівки або стандарти за фаховими темами.

Підбираючи і вивчаючи літературні джерела, доцільно завести свій каталог в електронному вигляді або у вигляді набору карток. Наявність такого каталогу значно полегшить і прискорить складання, згодом, списку використаної літератури та дозволить зробити цей список більш точним.

2. ВСТУП

Це один з найскладніших і важливіших розділів дипломної магістерської роботи, фактично його «обличчя». Вступ в короткому вигляді повинне відображати зміст всієї роботи. Зі вступу потрібно починати дипломну магістерську роботу, описуючи її в загальних рисах, і вступом же закінчувати – доповнюючи його одержаними в ході написання роботи матеріалами звіряючи відповідність написаної вже роботи з прописаними у вступі методологічними положеннями, відточуючи формулювання останніх.

Головним завданням вступу є обґрунтування актуальності і практичної значущості обраної теми дипломної магістерської роботи, особливостей постановки і вирішення питань стосовно конкретних напрямів дослідження.

Крім того, тут повинні бути відображені: методологічна і теоретична основа роботи, наукова новизна, теоретична і практична значущість результати апробації, організаційна база дослідження (додаток Е).

Вступ починається з обґрунтування актуальності вибраної теми. Актуальний – «важливий, істотний для сьогодення часу». Таким чином, студент-дипломник повинен показати, що звернення до обраної їм теми, співвіднесено з науковою проблемою, в рамках якої вона досліджується є важливим для теперішнього часу. Важливість може бути різноплановою – для науки, для практики, для інших цілей.

Актуальність обраної теми для сучасної науки може полягати в тому, що:

- в ній немає ще (або недостатньо) досліджень за подібною тематикою (мало публікацій в наукових журналах, журналах по управлінню, практично немає монографій та ін.);

- існують суперечливі наукові факти, одержані різними дослідниками;

- є дослідження, але не відображені саме ті сторони які збирається розглянути студент у дипломній роботі;

- дослідження є, але змінився час, одержані нові наукові факти, нові наукові теорії;
- стоїть завдання узагальнення і зіставлення фактів, одержаних у різних галузях товарознавства, митної справи, тощо;
- стоїть завдання емпіричної перевірки яких-небудь теоретичних положень та ін.

Актуальність для сучасної практики товарознавства може також полягати у тому, що певні проблеми встають перед працівниками галузі (у соціальній політиці, непродовольчому та продовольчому забезпеченні, охороні здоров'я, освіті, консультуванні бізнесі, управлінні персоналом та ін.), проте готових (ефективних) рішень, технологій, рекомендацій наукою ще не одержано чи не запропоновано.

Кажучи про актуальність, необхідно перерахувати тих фахівців (товарознавців, філософів, педагогів, фахівців інших областей знань), які розробляли схожу проблему, заклали методологічні основи досліджень в даній галузі, провели експериментальні дослідження, виділили основні аспекти розгляду проблеми.

Наступна частина вступу пишеться стисло, в ній формулюються: мета, об'єкт, предмет, завдання дослідження, методи дослідження.

Обсяг вступу не повинний перевищувати 2–3 сторінок.

3. РОЗДІЛ 1 – АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

Для виконання даного розділу дипломної магістерської роботи особливе значення має правильне узагальнення накопиченого теоретичного матеріалу, групування та обробка даних, на основі яких проводиться кваліфікований аналіз, обґрунтовуються пропозиції.

Ця частина досліджень носить характер системного і глибинного аналізу теоретичних проблем досліджуваного об'єкта (аналіз понятійного апарату, дослідження процесу, що вивчається, та ін.).

Приводиться літературний огляд з питань, що вивчаються, досягнень науки і передового досвіду. Теоретично обґрунтовуються емпіричні гіпотези, а так само план подальшого експерименту і напрямки досліджень.

Для цього у розділі розкриваються практично всі поняття, що містяться в назві дипломної роботи, описується і систематизується те, що було зроблено попередниками з обраного напрямку досліджень.

Перший розділ будується не на простому копіюванні тексту з літературного джерела чи переліку даних наданих кожним автором, а на аналізі студентом-дипломником з оцінкою – коментарем: з чим студент згоден і буде використовувати у подальшій роботі, а з чим можливо, не згоден і чому. При визначенні позиції різних авторів, не слід захоплюватися рясним цитуванням. Краще висловлювати ідеї і позиції різних авторів своїми словами, лише роблячи посилання на їх роботи.

Таким чином у першому розділі здійснюється аналіз джерел з позицій:

- різних точок зору на досліджувану проблему;

- найбільш прийнятної і обґрунтованої точки зору у представленні студента, що виконує роботу;
- пошуку відповідей на питання (сформульовані у вступі) на основі бібліографічного огляду.

Завершується розділ висновками, де студент стисло висловлює основні думки та проблеми, що витікають з кожного підрозділу, пункту та підпункту та послідовно підводить до визначення необхідності проведення подальших експериментальних досліджень з обраної теми роботи. Також формулює мету та певні задачі дипломної магістерської роботи, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети роботи.

Проблема – це яесьь глобальне, ще не вирішене в науці або практиці питання. Звичайно дослідник починає з загальної постановки питання, а потім уточнює його в більш розгалужених формулюваннях, тобто конкретизує проблему. Формулювання проблеми логічно тягне за собою вибір конкретного об'єкту дослідження.

Постановка проблеми дослідження припускає:

- знайдення існування недостатніх фактів;
- усвідомлення потреби в усуненні дефіциту фактів;
- формулювання проблем в наукових термінах.

Проблема – це яесьь глобальне, ще не вирішене в науці або практиці питання. Звичайно дослідник починає з загальної постановки питання, а потім уточнює його в більш розгалужених формулюваннях, тобто конкретизує проблему. Формулювання проблеми логічно тягне за собою вибір конкретного об'єкту дослідження.

Постановка проблеми дослідження припускає:

- знайдення існування недостатніх фактів;
- усвідомлення потреби в усуненні дефіциту фактів;
- формулювання проблем в наукових термінах.

Завданнями досліджень з метою опису нового феномена (товару, методу, показника та ін.) може бути:

- виявлення чинників, що визначають наявність або відсутність ефекту;
- визначення сили його прояву, умов існування феномена;
- різноманітність проявів, стійкості прояви, пояснення феномена;
- узагальнення наукових уявлень, відомостей.

Мета – наукові і практичні результати, які повинні бути досягнуті у результаті проведення дослідження. Основні цілі досліджень повинні розрізнятися за кінцево отриманим результатом – описом властивостей, характеристик, показників якості, технологій предмету досліджень (пошук нових характеристик або уточнення описаних раніше в літературі).

Підставою для постановки такої мети роботи може бути:

- виявлена або відмічена в літературі неповнота опису властивостей системи (товару, методу, компоненту та ін.), вивчення яких достатньо актуально в даний момент;
- виявлення і уточнення взаємозв'язків між такими компонентами ;

- вивчення тимчасової динаміки системи;
- опис нового феномена, отриманого ефекту.

Визначення завдань – це вибір шляхів і засобів для досягнення мети дослідження. Завдання являють собою послідовні етапи організації і проведення дослідження з початку і до кінця. Завдань може бути сформульовано від трьох до розумно необмеженої кількості – залежно від логіки дослідження, що проводиться.

Приклади можливих завдань досліджень:

- Проаналізувати теоретичні і експериментальні роботи по темі дослідження (у тексті називається конкретна тематика);
- Провести експериментальне дослідження того феномена, що вивчається (указується тематика дослідження);
- Розробити заходи (пропозиції) щодо розвитку трудової мотивації (залежно від теми роботи);
- Обробити і проаналізувати емпіричні результати експерименту, дослідження.

Завдання повинні бути сформульовані безумовно і чітко в межах намічених майбутніх досліджень. Їх формулювання можуть відповідати назвам розділів і окремих пунктів в дипломній магістерській роботі. Перелік завдань повинен допомогти зрозуміти характер дипломної магістерської роботи.

Обсяг першого розділу не повинен перевищувати 20% загального обсягу дипломної роботи.

4. РОЗДІЛ II – ФОРМУЛЮВАННЯ ОБ'ЄКТА, ПРЕДМЕТА ТА МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

У даному розділі формулюються: проблема, мета, об'єкт, предмет, завдання досліджень, методи досліджень, порядок проведення досліджень.

В підрозділі «Об'єкт та предмети досліджень» дається перелік товарів, які досліджувались в дипломній роботі, також перелік тих довідкових, комерційно-організаційних матеріалів, які використовувались при розробці теми дипломної роботи.

Предмет дослідження – це те, на що направлений процес пізнання.

Об'єкт дослідження – це ті найбільш значущі з практичної або теоретичної точки зору властивості, сторони чи особливості об'єкту, які підлягають безпосередньому вивченню.

Як правило, об'єкт дослідження і тема дослідження співзвучні.

Об'єктом професійної діяльності фахівця з товарознавства в митній справі є методики, процеси, властивості і стани товарів, предметів, явищ – прояви їх існуючих якісних ознак та формування нових, порядок переміщення через митний кордон, особливості митного оформлення, зміни якості у процесі здійснення експортно-імпортних операцій, начислення митних платежів,

виявлення та обґрунтування недоліків у існуючих митних законах та постановах та інше.

В підрозділі «Методи досліджень» дається перелік таких методик які використовувались при дослідженнях. Якщо автором використовувались загальновідомі методики, на які існують стандарти, то їх не описують, а тільки наводять в списку використаних джерел назву і номер стандарту. Якщо використовувались нові методики, або ті, на які відсутні стандарти, а існують в літературі прописки, то вони описуються детальніше, це стосується і методик, розроблених самим автором. Джерела літератури, з яких наведено методики досліджень включаються в список використаних джерел.

Вибір методів дослідження обумовлений особливостями об'єкту і предмету дослідження і поставленими цілями в дипломній магістерській роботі. При виборі методів зазначаються нормативні документи чи збірники, де надано пояснення чи методу до проведення обраних досліджень.

Метод – спосіб виконання чого-небудь, впорядкована робота з фактами і концепціями, принцип і спосіб збору, обробки або аналізу даних, а також принцип дії на об'єкт.

Методика – форма реалізації методу, сукупність прийомів і операцій (їх послідовність і взаємозв'язок), процедура або набір процедур для досягнення певної мети.

Існує декілька різних класифікацій методів дослідження. У роботі прийнято виділяти три основних групи методів:

- Організаційні: порівняльний (метод контрольних груп), лонгітюдний, близнюковий, комплексний (зокрема використання товарознавчих, мікробіологічних, медико-біологічних, фізіологічних і ін. даних).

- Емпіричні: всі діагностичні методи і методики, а так само метод, що розвиває або формує експеримент (ранжування, порівняння, бальної оцінки, заняття за різними програмами). Використані методики повинні бути названі правильно, у відповідності з їх стандартними назвами, які можна уточнити в спеціальних довідниках.

- Методи обробки даних: метод математико-статистичного аналізу (використання критеріїв значущості дисперсійного, чинника, кореляційного аналізу та ін.) і метод якісного опису (опис одержаних результатів, класифікація дослідницького матеріалу на групи та ін.)

Також у даному розділі, у підрозділі «Методи досліджень» повинні надаватись закони, нормативні інструкції та документи про якість товарів та відносно митного оформлення, що використовувались при проведенні досліджень.

У підрозділі «Порядок проведення досліджень» надається порядок проведення досліджень у дипломній магістерській роботі у вигляді поетапної схеми, складеної у довільному вигляді.

З метою підтримки набутих навичок роботи на ЕОМ і умінь з алгоритмізації та складання програм кожен студент у дипломній магістерській роботі повинний використати комп'ютер.

Не можна обмежитися використанням стандартної програми для аналізу динаміки основних показників під час стислої характеристики об'єкта дослідження або використати тільки програму-редактор для друку і оформлення тексту та ілюстрацій.

Потрібні використання адаптованої студентом-дипломником стандартної програми (підтримується можливість розробки власної програми) для спрощення трудомістких розрахунків у аналітичному чи експериментальному розділі.

Під час опису цього етапу роботи слід зазначити:

- поставлене завдання;
- програму та послідовність дій, за якими буде вирішуватися поставлене завдання;
- базу даних (бажано у додатку навести реальні документи, які є джерелами первинної інформації);
- формули для розрахунку;
- блок-схему алгоритму розв'язання задачі;
- результати оформлені у формі підсумкової таблиці, діаграм, графіків тощо;
- аналітичний опис результату.

Використання ЕОМ слід обов'язково зазначити у назві відповідного пункту плану «із застосуванням ЕОМ».

В підрозділі «Організація постановки експерименту» вказується місце, де проводились дослідження, організація та підприємство, матеріали які збирались, вивчались і використовувались в дипломній роботі, а також наводиться схема експериментів.

Обсяг другого розділу не повинний перевищувати 10 сторінок.

5. РОЗДІЛ III – ЕКСПЕРИМЕНТ АЛЬНА ЧАСТИНА

У даному розділі викладаються результати досліджень, що були отримані особисто студентом при виконанні магістерської дипломної роботи за обраною темою.

У даному розділі студент надає данні про результати своїх розробок щодо формування якості товару, удосконалення існуючих методик чи розробки нових, розробці нових показників, що характеризують якість товару, розробці нових видів товару. Тобто ця частина досліджень є втіленням у практику наробленого та узагальненого теоретичного матеріалу, перевіркою припущень та гіпотез і носить характер систематизованої послідовної роботи у лабораторіях на дослідних майданчиках та з комп'ютерними програмами.

Для виконання даного розділу дипломної магістерської роботи особливе значення має накопичення, правильна обробка та узагальнення накопичених результатів проведених експериментальних досліджень. При проведенні досліджень необхідно відпрацьовувати не менше трьох послідовних

вимірювань одного показнику, за кінцевий результат беруть середнє арифметичне значення за розрахунком між усіма отриманими результатами.

Потім необхідно провести математичну обробку отриманих експериментальних даних з врахуванням похибки вимірювань. При цьому автор роботи повинен користуватись методами статистично-математичного аналізу обробки експериментальних даних у товарознавстві, використовуючи комп'ютерні програми. Оброблені та узагальнені дані, як правило, представляються в роботі у вигляді таблиць, графіків чи діаграм. Перед представленням результатів експериментальних досліджень бажано надати опис та обґрунтування необхідності проведення даного дослідження та охарактеризувати вплив показнику на якість об'єкту досліджень (товару та ін.). Кожна таблиця чи графічний матеріал повинен супроводжуватись висновками з обґрунтуванням отриманих результатів чи думкою автора досліджень про можливий позитивний чи негативний вплив якихось чинників на приведені результати. При формулюванні висновків автор роботи консультується з керівником.

Цей розділ може складатися з декількох підрозділів, кожний з яких, може мати пункти та підпункти.

Після розділу повинні бути надані кваліфіковані висновки, що формуються на основі узагальнення отриманих результатів досліджень з оцінкою автора відносно відповідності діючій нормативній документації.

Відповідність за наведені у розділі дані несе автор роботи.

Обсяг даного розділу не повинний перевищувати 35–40% загального обсягу дипломної магістерської роботи.

6. РОЗДІЛ IV – ПИТАННЯ З МИТНОЇ СПРАВИ ТА МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ

Цей розділ дипломної магістерської роботи повинен містити питання з митної справи, які мають бути органічно пов'язані з товарознавчою частиною роботи.

В даному розділі студент розглядає питання, що стосуються безпосередньо майбутньої фахової діяльності фахівця зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Основні дані для написання розділу студент отримує з діючого митного законодавства, з Митного Кодексу, законодавчих актів, листів та проектів у галузі митної справи, «Митного тарифу України», довідника-класифікатора УКТ ЗЕД тощо.

На початку даного розділу, як правило наводяться результати накопичення та обробки статистичних даних зібраних за результатами зовнішньоекономічної діяльності підприємства чи роботи митної установи, де студент проходив переддипломну практику.

Приблизний перелік питань, що можуть досліджуватись та висвітлюватись у даному розділі:

- надання пропозицій щодо удосконалення митної законодавчої бази;
- аналіз існуючої законодавчої бази;

- дані про роботу митного підрозділу за останні роки;
- дані про боротьбу з контрабандою на митницях України за останні роки;
- дані про проведення зовнішньоекономічної діяльності підприємства на основі якого писалась дана робота;
- порядок роботи митного брокера (права та обов'язки, порядок оскарження визначеної митником митної вартості та ін.)
- порядок декларування товару;
- порядок проведення митної експертизи;
- складання логістичної схеми переміщення товарів від продавця до покупця при проведенні зовнішньоекономічної діяльності
- складання логістичної схеми митного оформлення товарів за умови поміщення у той чи інший митний режим;
- порядок визначення митної вартості та начислення митних платежів;
- боротьба митних підрозділів к контрафактною діяльністю;
- визначення коду товару за УКТ ЗЕД та можливість невірному кодування товару;
- інші питання пов'язані з роботою митниці, митних підрозділів чи питання з митного оформлення та відповідальності за митне оформлення.

Після статистичного аналізу та теоретичного освітлення питань, повинно міститись виконання практичного завдання, яке може бути пов'язано із проведенням митної експертизи, встановленням дійсності визначеного коду за УКТ ЗЕД, визначенням митної вартості, країни походження товару, визначення мита та нарахування митних платежів, заповнення митних документів, що супроводжують товар чи оформлюються при переміщенні товару через кордон чи при митному оформленні та інші.

Наприкінці розділу формуються скорочені, інформативно місткі висновки.

При виконанні даного розділу студент має консультиватись з визначеним за наказом консультантом за даним розділом.

Обсяг даного розділу не повинний перевищувати 25–30% загального обсягу дипломної магістерської роботи.

7. ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Висновки і пропозиції, що наводяться в окремому розділі дипломної магістерської роботи є стислим викладенням підсумків проведеного дослідження. Саме тут скорочено наводяться найбільш важливі теоретичні положення, які містять формулювання розв'язаної проблеми, оцінка результатів дослідження з точки зору відповідності мети дипломної магістерської роботи та поставленим у вступі завданням, пропозиції щодо удосконалення досліджуваного напрямку діяльності, які було детально обґрунтовано у розділах. У висновках не можуть з'явитися експериментальні результати та пропозиції, які не було розглянуто у розділах.

Висновки можливо оформлювати у вигляді переліку, який нумерується арабськими цифрами.

Обсяг висновків і пропозицій не повинний перевищувати 3–5 сторінок.

8. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Використані в процесі роботи спеціальні літературні джерела указуються в кінці дипломної магістерської роботи перед додатками. Список використаної літератури не входить в основний об'єм роботи. На кожне літературне джерело в тексті роботи обов'язково повинне бути хоч би одне посилання.

Список літератури може бути складений або у порядку згадки літературних джерел в дипломній магістерській роботі або в алфавітному порядку. Перший спосіб зручніше, оскільки в цьому випадку легше указувати посилання на літературу в тексті дипломної магістерської роботи.

При складанні списку літератури в алфавітному порядку слід дотримуватися наступних правил розташування:

- 1) законодавчі акти і ухвали уряду Верховної Ради;
- 2) спеціальна наукова література;
- 3) методичні, довідкові і нормативні матеріали, статті періодичного друку;
- 4) веб-адреси серверів Internet.

При посиланні на літературу в тексті роботи приводиться порядковий номер джерела, поміщений в квадратні дужки, наприклад: [4], [5–8],[4, 7]. При приведенні дослівної цитати з джерела указується також сторінка, на якій міститься дана цитата. Наприклад: *«Програмне забезпечення – це сукупність програм системи обробки даних і програмних документів, необхідних для експлуатації цих програм» [7, стор.18].*

Приклад оформлення списку літератури наведено у додатку Ж.

Після закінчення списку літературних джерел на останньому листі дипломної магістерської роботи робиться наступний запис.

9. ДОДАТКИ

Додатки до дипломної магістерської роботи мають містити інформаційні матеріали, що становлять базу аналітичних досліджень згідно з обраною темою (статті, тези доповідей, отримані дипломи і грамоти за участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях, патенти, акти впровадження та ін.). Крім того, у додатки доцільно включати допоміжний матеріал, потрібний для повноти сприяння дипломної магістерської роботи:

- реальні документи підприємства;
- рекламні матеріали;
- проміжні математичні доведення, формули, розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;

- інструкції, методики, опис алгоритмів і програм вирішення завдань на ЕОМ, що розроблені в процесі виконання дипломної роботи;
- заповнені студентом експертні документи;
- заповнені студентом митні документи;
- акти впровадження у виробництво та навчальний процес;
- копії нагород (грамот, сертифікатів, дипломів та ін.);
- копії статей та тез доповідей;
- копії програм конференцій, де студент брав участь);
- ілюстрації допоміжного характеру.

Додатки оформляються як продовження дипломної магістерської роботи на подальших її сторінках, і розміщуються в порядку посилань у тексті дипломної магістерської роботи, але до основної нумерації не включаються.

Зміст додатків визначається студентом-дипломником за узгодженням з науковим керівником. При цьому в основному тексті роботи доцільно залишити тільки той ілюстративний матеріал, який дозволяє безпосередньо розкрити зміст висловлюваної теми. Допоміжний же матеріал виноситься в додатки. Об'єм додатків не обмежується, тому обсяг основних розділів можна регулювати за рахунок перенесення ілюстративного матеріалу в додатки або з додатків.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б.

Додаток повинний мати заголовок. Якщо додатки однорідні по своєму складу, то за необхідності вони можуть бути поділені на розділи й підрозділи, які нумерують у межах певного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: *А.2* – другий розділ додатка А; Ілюстрації, таблиці і формули, розміщені в додатках, нумерують у межах певного додатка, наприклад: *рис. Д.1.2* – другий рисунок першого розділу додатка Д; *формула (А.1)* – перша формула додатка А.

ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

1. Загальні вимоги

Дипломну магістерську роботу друкують машинописним способом або за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) через півтора міжрядкових інтервали до тридцяти рядків на сторінці. Мінімальна висота шрифту 1,8 мм. Можна також використати папір форматів у межах від 203x288 до 210x297 мм і подати таблиці та ілюстрації на аркушах формату А3.

Обсяг основного тексту дипломної магістерської роботи має становити 5,5–6,5 авторських аркушів (100–110 рукописних сторінок). Зазначений вище обсяг дипломної магістерської роботи розрахований на використання при їх оформленні звичайних (непортативних) друкарських машин при друкуванні через 2 інтервали на папері формату А4 або комп'ютерів з використанням шрифтів текстового редактора Word розміру 14 з полуторним міжрядковим

інтервалом. Текст дипломної магістерської роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – не менше 20 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє – не менше 20 мм, нижнє – не менше 20 мм.

Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка друкарської машини чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту повинна бути однаковою.

Вписувати в текст дипломної магістерської роботи окремі іншомовні слова, формули, умовні знаки можна чорнилом, тушшю, пастою тільки чорного кольору, при цьому щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до щільності основного тексту.

Друкарські помилки, описки і орфографічні неточності, які виявилися під час написання дипломної магістерської роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту (фрагменту малюнка) машинописним способом. Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці.

Роздруковані на ЕОМ програмні документи повинні відповідати формату А4 (мають бути розрізаними), їх включають до загальної нумерації сторінок дипломної магістерської роботи розміщують, як правило, в додатках.

Текст основної частини дипломної магістерської роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти.

Заголовки структурних частин дипломної магістерської роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «ДОДАТКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», друкують великими літерами симетрично до набору. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці у підбір до тексту. В кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 3–4 інтервалам.

Кожну структурну частину дипломної магістерської роботи треба починати з нової сторінки. До загального обсягу дипломної магістерської роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів дипломної магістерської роботи підлягають суцільній нумерації.

2. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків (малюнків), таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою дипломної магістерської роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок дипломної магістерської роботи.

На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Такі структурні частини дипломної магістерської роботи, як зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера.

Треба звернути увагу на те, що всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини дипломної магістерської роботи, нумерують звичайним чином. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати: «1. ВСТУП» або «Розділ 6. ВИСНОВКИ». Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера повинна стояти крапка, наприклад: «1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати в дипломній магістерській роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках дипломної магістерської роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю, малюнок або креслення, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування у тексті або в додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Наприклад: *Рис. 1.2* (другий рисунок першого розділу).

Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в розділі дипломної магістерської роботи подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначеннями номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу).

Якщо в розділі дипломної магістерської роботи одна таблиця, її нумерують за загальними правилами.

При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово

«Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовж. табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовж. табл.1.2».

Формули в дипломній магістерській роботі (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Примітки до тексту і таблиць, в яких наводять довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші кілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1. ...
2. ...

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

3. Ілюстрації

Ілюструють дипломну магістерську роботу, виходячи із певного загального задуму, за ретельно продуманим тематичним планом, що допомагає уникнути ілюстрацій випадкових, пов'язаних із другорядними деталями тексту і запобігти невинуватим пропускам ілюстрацій до найважливіших тем. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації.

Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підписуноквий підпис).

Підпис під ілюстрацією зазвичай має чотири основних елементи:

– найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом «Рис.», а не «Мал.»;

– порядковий номер ілюстрації, який вказується без знаку номера (№) арабськими цифрами через крапку, де перша цифра означає розділ до якого відноситься ілюстрація, а друга цифра є порядковим номером ілюстрації у даному розділі. Наприклад: Рис. 2.1. «Назва...» – відноситься до II розділу і є першим по порядку розташування у даному розділі; Рис. 2.2. «Назва...» – відноситься до II розділу і є другим по порядку розташування у даному розділі.

– тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із якомога стислою характеристикою зображеного;

– експлікацію, яка будується так: деталі сюжету позначають цифрами, які виносять у підпис, супроводжуючи їх текстом.

Треба зазначити, що експлікація не замінює загального найменування сюжету, а лише пояснює його. Приклад:

Рис. 1.2. Схема розміщення елементів касети:

- 1 – розмотувач плівки;
- 2 – сталеві ролики;
- 3 – привідний валик;
- 4 – опорні стояки.

Основними видами ілюстративного матеріалу в дипломній магістерській роботі є: креслення, технічний рисунок, схема, фотографія, діаграма і графік.

Не варто оформлювати посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі.

У тому місці, де викладається тема, пов'язана з ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу в круглих дужках «(рис. 3.1)» або зворот типу: «...як це видно з рис. 3.1» або «... як це показано на рис. 3.1».

Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їх чітке відтворення (електрографічне копіювання, мікрофільмування). Ілюстрації виконують чорнилом, тушшю або пастою чорного кольору на білому непрозорому папері. У дипломній магістерській роботі слід застосовувати лише штрихові ілюстрації й оригінали фотознімків. Фотознімки розміром, меншим за формат А4, наклеюють на стандартні аркуші білого паперу формату А4.

4. Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлюватися у вигляді таблиць.

Приклад побудови таблиці

Таблиця (номер)

Назва таблиці

Головка	Заголовки граф
	Підзаголовки граф
Рядки	
Боковик (заголовки рядків)	Графи (колонки)

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву наводять жирним шрифтом.

Номер таблиці зазначається двома цифрами через крапку, де перша цифра означає розділ до якого відноситься таблиця, а друга цифра є порядковим номером таблиці у даному розділі. Наприклад «Таблиця 2.1» – відноситься до II розділу і є першою по порядку розташування у даному розділі; «Таблиця 3.2» – відноситься до III розділу і є другою по порядку розташування у даному розділі.

За логікою побудови таблиці її логічний суб'єкт, або підмет (позначення тих предметів, які в ній характеризуються), розміщують у боковику, головці, чи в них обох, а не у прографці; логічний предикат або присудок таблиці (тобто дані, якими характеризується підмет) – у прографці, а не в головці чи боковику.

Кожен заголовок над графою стосується всіх даних цієї графи, кожен заголовок рядка в боковику – всіх даних цього рядка.

Заголовок кожної графи в головці таблиці має бути по можливості коротким.

Слід уникати повторів тематичного заголовка в заголовках граф, одиниці виміру зазначати у тематичному заголовку, виносити до узагальнюючих заголовків слова, що повторюються.

Боковик, як і головка, потребує лаконічності. Повторювані слова тут також виносять у об'єднувальні рубрики; загальні для всіх заголовків боковика слова розміщують у заголовку над ним.

У прографці повторювані елементи, які мають відношення до всієї таблиці, виносять у тематичний заголовок або в заголовок графи; однорідні числові дані розміщують так, щоб їх класи збігалися; неоднорідні – посередині графи; папки використовують тільки замість однакових слів, які стоять одне під одним.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків повинна бути не меншою 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті, так, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку дипломної магістерської роботи або з поворотом за стрілкою годинника. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на наступну сторінку. При перенесенні таблиці на наступну сторінку назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки. Якщо рядки або графи таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її головку, в другому – боковик.

Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінювати лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «*Te same*», а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів, які повторюються, не можна. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

5. Формули

При використанні формул необхідно дотримуватися певних правил.

Найбільші, а також довгі і громіздкі формули, котрі мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розміщують на окремих рядках. Це стосується також і всіх нумерованих формул.

Для економії місця кілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі і нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі.

Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «*де*» без двокрапки.

Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=), або після знаків плюс (+), мінус (-), множення.

Нумерувати слід лише ті формули, на які є посилання в наступному тексті. Інші нумерувати не рекомендується.

Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого поля сторінки без крапок від формули до її номера. Номер, який не вміщується у рядку з формулою, переносять у наступний нижче формули. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка. Якщо формулу взято в рамку, то номер такої формули записують зовні рамки з правого боку навпроти основного рядка формули. Номер формули-дробу подають на рівні основної горизонтальної риски формули.

Номер групи формул, розміщених на окремих рядках і об'єднаних фігурною дужкою (парантезом), ставиться справа від вістря парантеза, яке знаходиться в середині групи формул і спрямовано в сторону номера.

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

Двокрапку перед формулою ставлять лише у випадках, передбачених правилами пунктуації, а) у тексті перед формулою є узагальнююче слово; б) цього вимагає побудова тексту, що передує формулі. Розділовими знаками між формулами, які йдуть одна під одною і не відокремлені текстом, можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за формулою до її номера.

Розділові знаки між формулами при парантезі ставлять всередині парантеза. Після таких громіздких математичних виразів, як визначники і матриці, можна розділові знаки не ставити.

6. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

При написанні дипломної магістерської роботи студент-дипломник повинен посилатися на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в роботі, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена дипломна магістерська робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли наявний у них матеріал, не включений до останнього видання. Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке є посилання в дипломній магістерській роботі.

Посилання в тексті дипломній магістерській роботі на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «у працях [1-7)».

Коли в тексті дипломної магістерської роботи необхідно зробити посилання на складову частину чи конкретні сторінки відповідного джерела, можна наводити посилання у виносках, при цьому номер посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань.

Приклад:

Цитата в тексті: «... незважаючи на пріоритетне значення мовних каналів зв'язку між діловими партнерами, ні в якому разі не можна ігнорувати найбільші канали передачі інформації /6/1)».

Відповідний опис у переліку посилань:

6. Дороніна М.С. *Культура спілкування ділових людей: Навч. посіб.* – К.: КМ Академія, 1998, - 192 с.

Відповідне подання виноски:

/6/ 1) розд. 1. Ділове спілкування, с. 29.

Рекомендується в основному тексті або у заключних абзацах розділів давати посилання на особисті наукові праці студента-дипломника (перелік яких наведено в списку літературних даних).

Посилання на ілюстрації дипломної магістерської роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «рис. 1.2».

Посилання на формули дипломної магістерської роботи вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад «... у формулі (2.1)».

На всі таблиці дипломної магістерської роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «... у табл. 1.2». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати.

Науковий етикет потребує точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

– текст цитати починається і закінчується папками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

– цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

– кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

– при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у

викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

– якщо необхідно виявити ставлення студента-дипломника до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання;

– коли наводять цитату, виділяючи в ній деякі слова, то робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали студента-дипломника, а весь текст застереження вміщується у круглі дужки. Варіантами таких застережень є: (*курсив наш. – М.Х.*), (*підкреслено мною. – М.Х.*), (*розбивка моя. – М.Х.*).

Перед зшиванням і подальшим пред'явленням дипломної магістерської роботи на кафедрі необхідно перевірити:

– відповідність назви теми дипломної магістерської роботи, вказаної на титульному листі і в завданні, назві, надрукованій в наказі;

– ідентичність заголовків в змісті і в роботі, а також їх загальну редакційну узгодженість;

– правильність підкладки листів (їх послідовність і розміщення щодо корінця);

– правильність нумерації рисунків, таблиць, додатків; загальну редакційну узгодженість таблиць і написів;

– наявність посилань на рисунки, таблиці, додатки, літературу; правильність посилань;

– наявність всіх підписів на титульному листі і бланку завдання;

– відсутність олівцевих позначок і елементів оформлення в олівці;

– наявність крізної нумерації сторінок і відповідність їй змісту.

РЕЦЕНЗУВАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Закінчена дипломна магістерська робота, підписана студентом і консультантами, представляється на перегляд науковому керівнику не пізніше, ніж за три тижня до початку роботи ДЕК.

Після перевірки дипломної магістерської роботи науковий керівник підписує його і разом з своїм письмовим відгуком представляє завідувачу кафедрою не пізніше, ніж за два тижні до засідання ДЕК.

У відгуку керівника дипломної магістерської роботи повинні бути відмічені:

– актуальність теми дипломної магістерської роботи;

– ступінь вирішеності поставленого завдання;

– ступінь самостійності і ініціативності студента;

– уміння студента користуватися спеціальною літературою;

– здібності студента до експертної або дослідницької роботи;

– можливість використання отриманих результатів на практиці;

– можливість привласнення випускнику відповідної кваліфікації.

Завідувач кафедру, ознайомившись з дипломною магістерською роботою і відгуком наукового керівника, вирішує питання про допуск студента до захисту на засіданні кафедри і ставить свій підпис на титульному листі дипломної магістерської роботи. Якщо завідувач кафедру не вважає за можливе допустити студента до захисту, то це питання обговорюється на засіданні кафедри за участю наукового керівника, де формулюється мотиваційне рішення про причини відмови в допуску до захисту. Протокол засідання кафедри представляється на Раду факультету.

Після завершення всіх допустових процедур по кафедрі дипломна магістерська робота прямує на зовнішню рецензію. Зовнішнє рецензування дипломної магістерської роботи проводиться з метою отримання додаткової об'єктивної оцінки праці студента від фахівців у відповідній області. Рецензент має право зажадати у студента – автора дипломної магістерської роботи – додаткові матеріали, що стосуються істоти виконаної роботи.

Список зовнішніх рецензентів складається на кафедрі не пізніше як за 4 тижні до початку виконання дипломних магістерських робіт і затверджується деканом факультету. Рецензенти дипломних магістерських робіт обираються з числа професорсько-викладацького складу інших кафедр, фахівців виробництва, митних і наукових установ, педагогічного складу інших ЗВО доцентів, професорів).

Зовнішня рецензія подається у письмовому вигляді в довільній формі і має містити такі складові:

- висновки щодо актуальності обраної теми, практичної значущості виконаної дипломної магістерської роботи;
- характеристику повноти завдання щодо розкриття теми дипломної магістерської роботи, відповідності змісту роботи до завдання;
- висновки щодо використання в роботі сучасних методів дослідження, методичних підходів до вдосконалення діяльності підприємства згідно з напрямком теми дипломної магістерської роботи;
- оцінку конкретних пропозицій, рекомендацій щодо вдосконалення управління певними аспектами діяльності, підвищення його ефективності;
- оцінку загальних вражень від дипломної магістерської роботи (оформлення, стиль і грамотність викладення то ще);
- зауваження по роботі;
- недоліки і слабкі сторони дипломної магістерської роботи;
- інші питання на розсуд рецензента;
- висновок рецензента про відповідність якості виконаної дипломної магістерської роботи вимогам до таких робіт, про можливість допущення її до захисту і, за бажанням, може бути висловлено зауваження та думання про оцінку роботи за чотири бальною системою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

Рецензія повинна бути одержана не пізніше, ніж за три дні до захисту. Із змістом рецензії студент-дипломник і науковий керівник повинні бути ознайомлені не менше ніж за добу до захисту.

Рецензія додається до конверта з іншими супровідними документами.

При отриманні студентом-дипломником рецензії йому, спільно з керівником дипломної магістерської роботи, слід ретельно проаналізувати зауваження рецензентів і підготувати на них розгорнені відповіді. У разі потреби, внести відповідні доопрацювання і виправлення в дипломну магістерську роботу. Доцільно на ті зауваження, з якими студент-дипломник не згоден, відповісти, пояснюючи свою позицію, а з тими зауваженнями, які здаються виправданими, погодитися, пояснивши причину недоробки (відсутність досвіду, захопленість іншими аспектами та ін.).

У разі виявлення рецензентом серйозних недоліків в дипломній магістерській роботі, після їх усунення, випускаюча кафедра має право відправити роботу на повторне рецензування.

У випадку, якщо завідувач кафедрою на підставі змісту відгуків керівника, та/або зауважень рецензента не вважає за можливе допустити студента до захисту дипломної магістерської роботи в ДЕК, це питання розв'язується на засіданні кафедри за участю студента-дипломника і керівника дипломної магістерської роботи. Протокол засідання кафедри затверджується деканом факультету.

ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Захист дипломної магістерської роботи є завершальним етапом навчання студента у ЗВО. Захист проходить перед комісією, в яку входять викладачі різних кафедр (у тому числі і випускаюча). Голова комісії є штатним чи нештатним співробітником ЗВО.

До захисту допускаються студенти, що повністю виконали навчальний план. Розклад роботи ДЕК затверджується ректором і оголошується студентам не пізніше, ніж за місяць до початку роботи ДЕК.

Під час підготовки до захисту студент-дипломник має погодити зі своїм науковим керівником складену ним стислу доповідь щодо дипломної магістерської роботи і підготовлені наочні матеріали (4–6 сторінок із найважливішими ілюстративними матеріалами, оформленими у вигляді презентацій або у вигляді ксерокопійованого роздавального матеріалу, а також слайди, фотографії, макети, рекламні проспекти тощо). У разі представлення ілюстративного матеріалу на слайдах, при захисті дипломної магістерської роботи використовуються технічні засоби типу комп'ютерного проектора, проектора слайду, тверді копії роздаткового матеріалу представляються членам ДЕК. Зразок оформлення наочних роздаткових матеріалів дипломної магістерської роботи наведено у додатку К.

Весь матеріал, що виноситься на плакати, слайди або в буклети, обов'язково повинен бути ідентичний ілюстраціям, представленим в дипломній магістерській роботі.

У доповіді, розрахованій приблизно на 10 хвилин, необхідно обґрунтувати актуальність теми з теоретичної і практичної сторін, повідомити

основні положення дипломної магістерської роботи, особливо відділивши те нове що вдалося встановити, викласти і обґрунтувати свої висновки і рекомендації. Виступ не повинен включати теоретичні положення запозичені з літератури або нормативних документів, бо вони не є предметом захисту. В процесі виступу необхідно коректно використовувати наочну допомогу. Вона необхідна для посилення довідності висновків і пропозицій студента, полегшити його виступ. Слід пам'ятати: наочні матеріали, як допомога, при захисті потрібні студенту, а не членам екзаменаційної комісії.

Під час захисту зачитується відгук керівника дипломної магістерської роботи, після – рецензія на дипломну магістерську роботу. Після виступу студенту слід відповісти на зауваження рецензента.

Після закінчення доповіді і відповідей на зауваження рецензента студенту ставлять питання голова комісії і її члени. Питання звичайно пов'язані з темою дипломної магістерської роботи, але вони також можуть стосуватися спеціальних учбових дисциплін, які мають відношення до представленої роботи.

Для успішного захисту дипломної магістерської роботи рекомендується підготувати список орієнтовних питань, які б студент задав собі, і сформулювати відповіді на них. Також доцільно підготувати визначення тих термінів, які використовуються в дипломній магістерській роботі.

Відповіді на питання – важливий етап захисту. Саме у цей момент студент-дипломник можете показати членам ДЕК, наскільки самостійно і вільно він орієнтується в науковій проблемі. Звичайно доповідачу задається від двох до шести питань.

Питання, що задаються на захисті, як правило, можна віднести до одного з трьох типів:

- питання, що задаються з метою уточнити наукові позиції, окремі положення дипломної магістерської роботи, визначення понять, факти та ін.;
- питання, що задаються з метою підтримати, дати можливість деталізувати найбільш цікаві, сильні сторони дипломної магістерської роботи;
- питання, викликані незадоволеністю членів ДЕК від переглядання дипломної магістерської роботи або заслуховування доповіді студента. Питання цього типу легко відрізнити від інших по інтонаціях, з якими вони задаються спрямованості та ін. І тут студенту-дипломнику необхідно бути особливо уважним, по можливості дати вичерпні відповіді.

За доповіддю і відповідями студента на запитання комісія судить про ступінь володіння їм матеріалом дипломної магістерської роботи, про широту його кругозору, ерудицію і уміння аргументовано відстоювати свою точку зору.

Захист дипломної магістерської роботи відбувається публічно на відкритому засіданні Державної атестаційної комісії, з участю не менше двох третин її складу, визначуваних наказом ректора. На засіданні ДЕК можуть бути присутніми керівники дипломних магістерських робіт, рецензенти, а також студенти і всі охочі.

Оцінка дипломної магістерської роботи проводиться на закритому засіданні ДЕК. При оцінці роботи беруться до уваги актуальність і науково-практична цінність теми, ступінь розкриття теми в дипломній магістерській роботі, якість виконання і оформлення роботи, а також зміст доповіді і відповіді на питання. Дипломна магістерська робота оцінюється по чотирибальній системі (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) простою більшістю голосів; при рівному числі голосів голос голови є вирішальним.

Оцінка оголошується студенту того ж дня після закінчення захисту всіх робіт та оформлення протоколу закритого засідання на відкритому засіданні ДЕК.

Студенту, що не захистив дипломну магістерську роботу в встановлений термін з поважної причини, підтвердженої документально, може бути за його особистою заявою продовжено термін навчання або надана академічна відпустка до наступного періоду роботи ДЕК, але не більше трьох років.

Студент, що одержав незадовільну оцінку за дипломну магістерську роботу, відраховується з університету і одержує академічну довідку або, на його прохання, диплом про неповну вищу освіту. В цьому випадку випускнику надається право повторного захисту дипломної магістерської роботи під час наступного періоду роботи Державної атестаційної комісії, але не пізніше за три роки після закінчення університету. Державна атестаційна комісія встановлює, чи може студент представити до повторного захисту ту ж саму роботу, але з відповідними доопрацюваннями, що були визначені комісією, або повинен розробити нову тему, яку встановлює відповідна кафедра. Після повторного незадовільного захисту дипломної магістерської роботи випускник позбавляється права на отримання диплома про закінчення університету.

ДОДАТКИ

Додаток А

Заява для призначення наукового керівника дипломної магістерської роботи

Завідувачу кафедри
товарознавства в митній справі
д-р техн. наук, проф. Головку М. П.
студента (ки) ..... відділення
товарознавчого факультету
..... курсу, ... групи
.....
(прізвище та ініціали)

Заява.

Прошу дозволити мені виконувати дипломну магістерську роботу з
теми «.....»
(тема роботи)

під науковим керівництвом .....
(наук. звання, посада, П.І.П б керівника)

«.....» ..... 20....р. (підпис студента)

«ПОГОДЖЕНО»
.....
(підпис керівника, розшифровка підпису)

«.....» ..... 20....р.

Додаток Б
Бланк листа-завдання

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Факультет _____

Кафедра _____

Спеціальність _____

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Зав. кафедри _____

“___” _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ
на дипломну магістерську роботу

(прізвище, ім'я та по батькові)

1. Тема роботи _____

_____

_____

затверджена наказом по університету від «___» _____ 20__ р. № _____

2. Терміни здачі студентом закінченого проекту (роботи) _____

3. Вихідні дані проекту (роботи) _____

_____

_____

_____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (*перелік питань, що їх належить розробити*) _____

_____

_____

_____

5. Перелік графічного матеріалу (*з точним зазначенням обов'язкових креслень*)

_____

_____

_____

6. Консультант з проекту (роботи), із зазначенням розділів проекту, що стосується їх:

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

Керівник _____

(підпис)

Завдання прийняв до виконання _____

(підпис)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Термін виконання етапів проекту (роботи)	Примітка

Студент-дипломник _____
(підпис)

Керівник проекту _____
(підпис)

Додаток В
Зразок оформлення титульної сторінки
дипломної магістерської роботи

Харківський державний університет харчування та торгівлі
Факультет управління торговельно-підприємницькою та митною діяльністю
Кафедра товарознавства в митній справі

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до дипломної роботи
«освітній рівень «магістр»

з теми:

«.....»

Виконав: студент курсу, групи
спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та
біржова діяльність»

(П.І.Б)

Керівник _____
(науковий ступінь, вчене звання, П.І.Б.)

Рецензент _____
(науковий ступінь, вчене звання, посада, П.І.Б.)

Харків, 20...

Додаток Г
Приклад написання письма запиту
та відгуку на дипломну роботу

Письмо-запит та відгук на дипломну роботу оформлюються на фірмовому бланку або аркуші паперу зі штампом організації (підприємства), його поштових та банківських реквізитів.

Завідувачу кафедри
товарознавства в митній справі
д-ру техн. наук, проф. Головка М. П.

Останнім часом ..... зацікавлено у вивченні
(назва підприємства, організації)
питання ..... В зв'язку з цим, просимо Вас,
по можливості, доручити студенту (ки) ..... вивчення цього
(прізвище та ініціали)
питання. По можливості окажемо сприяння і допомогу при проведенні дослід-
жень за даним питанням.

Директор (Заступник директора)

.....
(назва підприємства, організації)   (підпис)   (розшифровка підпису)

Завідувачу кафедри
товарознавства в митній справі
д-ру техн. наук, проф. Головка М. П.

Дані , які отримані студентом (кою) ..... під час виконан-
(прізвище та ініціали)
ня дипломної магістерської роботи з теми «.....»
(назва теми роботи)
представляються цікавими та повністю задовольняють наше питання.
Результати роботи та рекомендації автора узяті для розгляду на предмет
подальшого впровадження у роботи нашого підприємства.

Директор (Заступник директора)

.....
(назва підприємства, організації)   (підпис)   (розшифровка підпису)

Додаток Д
Приклад оформлення ключових слів
та умовних скорочень

КЛЮЧОВІ СЛОВА, ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

Ключові слова: шкільні зошити, експертна оцінка шкільних зошитів, маркування шкільних зошитів, кодування зошитів за УКТЗЕД, порушення митних правил, екологічна експертиза виробництва шкільних зошитів.

Перелік умовних скорочень

АПК – агропромисловий комплекс;

ВМД – вантажна митна декларація;

ДМСУ – державна митна служба України;

ЗЕД – зовнішньоекономічна діяльність;

КМЦ – карбоксиметилцелюлоза;

МКУ – Митний кодекс України;

ПМП – порушення митних правил;

ТПП – торгово-промислова палата;

УАС – Українська Асоціація споживачів;

УПЗПС – Українська партія захисту прав споживачів;

УКТЗЕД – українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності;

ЦКУ – цивільний кодекс України.

ШК – штриховий код.

Додаток Е

Приклад оформлення вступу дипломної магістерської роботи

ВСТУП

Актуальність теми. Квітковий бізнес в Україні протягом останніх років активно розвивається. Стабільно високий попит на квіти робить квітковий бізнес вельми привабливим як для квітників, так і для продавців делікатного товару. .... У зв'язку з цим розробка засобів для покращення декоративності та відповідно конкурентоспроможності квіркової продукції є актуальною задачею.

Зв'язок роботи з науковими програмами і темами. Робота виконувалась відповідно до основних наукових напрямів досліджень кафедри товарознавства в митній справі ХДУХТ за темою №13-09-11Б «Теоретичні та практичні аспекти удосконалення споживчих властивостей аксесуарів для горщикових квітів і розробка методичних рекомендацій щодо оцінки їх якості» та відповідно до Законів України: «Про карантин рослин» від 30.06.1993р., ...

Мета та задачі досліджень. Метою є визначення впливу абіотичних чинників на споживчі властивості горщикових квітів та особливості їх митного оформлення. Для досягнення встановленої мети та отримання вірогідних результатів необхідно виконати наступні завдання: проведення літературного огляду щодо ринку квірково-декоративної продукції; .....

Об'єкт дослідження – .....

Предмети дослідження – .....

Методи дослідження – .....

Наукова новизна одержаних результатів полягає в наступному:

– комплексно досліджено товарознавчі показники якості хлорофітуму, який реалізується на ринку м. Харкова;

– .....

– .....

– .....

Практичне значення одержаних результатів. Результати досліджень будуть використані на підприємстві, про що свідчить відгук на роботу з виробництва, і при викладанні дисципліни «Товарознавство квірково-декоративних товарів» (додаток А).

Апробація результатів роботи. Основні положення роботи доповідались на засіданнях студентських наукових гуртків кафедри товарознавства в митній справі; на всеукраїнських наукових конференціях студентів «Актуальні проблеми розвитку харчових виробництв, ресторанного господарства та торгівлі», ХДУХТ, 2015–2016 рр.; на всеукраїнських науково-практичних конференціях ..... За матеріалами роботи

надруковано 12 робіт, в тому числі 2 статті, 10 тез доповідей, отримано 2 дипломи, 3 грамоти. Копії матеріалів надано у додатках Б, В та Д.

Структура та обсяг роботи. Робота складається з вступу, чотирьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел, додатків. Роботу викладено на ..... сторінках друкованого тексту, вона містить ..... таблиць, ... рисунки, ... додатків. Список використаних джерел містить ..... найменувань, у тому числі ..... джерела нормативно-правового характеру, ... джерел на іноземній мові.

Додаток Ж

Приклад оформлення списку літератури

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<p>1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий ; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. – Львів : Свічадо, 2006. – 307 с. – (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV–V ст. ; № 14).</p> <p>2. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. – К. : Ін-т математики, 2006. – 111 с. – (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України ; т. 59).</p> <p>3. Шкляр В. Елементал : [роман] / Василь Шкляр. – Львів : Кальварія, 2015. – 196, [1] с – (Першотвір).</p>
Два автори	<p>1. Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині : історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. – К. : Києво-Могилян. акад., 2005. – 397, [1] с. – (Бібліотека наукового щорічника "Україна дипломатична"; вип. 1).</p> <p>2. Ромовська З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк. – К. : Прецедент, 2016. – 93 с. – (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю ; вип. 11).</p> <p>3. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. – Львів : Растр-7, 2007. – 375 с.</p>
Три автори	<p>1. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Эддисон Г. Д. ; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. – Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. – XLIII, 265 с.</p>
Чотири автори	<p>1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А.]. – К. : НДІ "Укراгропромпродуктивність", 2016. – 106 с. – (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи).</p> <p>2. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : [підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздев, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогач, М. М. Сердюк. – К. : Вища освіта, 2006. – 478, [1] с. – (ПТО: Професійнотехнічна освіта).</p>
П'ять і	<p>1. Психологія менеджмента / [Власов П. К., Липницький А. В.,</p>

<p>більше авторів</p>	<p>Луцихина И. М. и др.] ; под ред. Г. С. Никифорова. – [3-е изд.]. – Х. : Гуманитар. центр, 2007. – 510 с.</p> <p>2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод, посіб. для працівників соц служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. – К. : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. – 115 с. – (Серія "Формування здорового способу життя молоді": у 14 кн., кн. 13).</p>
<p>Без автора</p>	<p>1. Воскресіння мертвих : українська барокова драма : антологія / [упорядкує., ст., пер. і прим. В. О. Шевчук]. – К. : Грамота, 2007. – 638, [1] с.</p> <p>2. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця ХІХ – початку ХХ століття : [антологія / упоряд.: Л. Таран, О. Лагутенко]. – К. : Грані-Т, 2007. – 190, [1] с.</p> <p>3. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : [зб.наук.праць / наук, ред. Каліущенко В. та ін.]. – Чернівці: Рута, 2007. – 310 с.</p>
<p>Багатотомний документ</p>	<p>1. Межгосударственные стандарты : каталог в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Рубцова Е. Ю. ; ред. Иванов В. Л]. – Львов : НГЦ "Леонорм-Стандарт", 2005 – .– (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 1.–2005. –277 с.</p> <p>2. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : Особенная часть : в 6 т. / Н. П. Кучерявенко – Х. : Право, 2002 .– Т. 4: Косвенные налоги. – 2007. – 534 с.</p> <p>3. Реабілітовані історією. Житомирська область : [у 7 т.]. – Житомир : Полісся, 2006 – .– (Науково-документальна серія книг "Реабілітовані історією": у 27 т. / голов, редкол.: Тронько П. Т. (голова) [та ін.]). Кн. 1 / [обл. редкол.: Синявська І. М. (голова) та ін.]. –2006. –721, [2] с.</p> <p>4. Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч.1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. – К. : НГУУ "КПШ", 2006. – 125 с.</p>
<p>Матеріали конференцій, з'їздів</p>	<p>1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників ["Молодь України і аграрна реформа"], (Харків, 11–13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Х. : Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. – 167 с.</p> <p>2. Кібернетика в сучасних економічних процесах : зб. текстів виступів на республік, міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. – К. : ІСОА, 2012. – 147 с.</p> <p>3. Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. інформ. бюл. – К. : Асоц. укр. банків, 2000. – 117 с. – (Спецвип.: 10 років АУБ).</p>

	<p>4. Оцінка й обґрунтування продовження ресурсу елементів конструкцій : праці конф., 6–9 черв. 2000 р., Київ. Т. 2 / відп. Ред. В. Т. Трощенко. – К. : НАН України, Ін-т пробл. міцності, 2000. – С. 559–956, XIII, [2] с. – (Ресурс 2000).</p> <p>5. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій : зб. наук, праць /наук. ред. В. І. Моссаковський. – Дніпропетровськ : Навч. кн., 1999.–215с.</p> <p>6. Ризикологія в економіці та підприємництві : зб. наук, праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / М-во освіти і науки України, Держ податк. адмін. України [та ін.]. – К. : КНЕУ : Акад. ДПС України, 2011. – 452 с.</p>
Словники	<p>1. Географія : словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. П.]. – Х. : Халімон, 2006, –175, [1] с.</p> <p>2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ, термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. – К. : Європ. ун-т, 2007. – 57 с.</p> <p>3. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. – К. : Карпенко, 2007. – 219 с.</p> <p>4. Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. – 2-ге вид., оновл. – К. : К.І.С., 2006. – 138 с.</p>
Атласи	<p>1. Україна : екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт, дню,науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук, редкол.: С. С. Куруленко та ін.] ; Рада по вивч. продукт, сил України НАН України [та ін.]. – 7 [наук, редкол.: С. С. Куруленко та ін.]. – К. : Варта, 2006. – 217, [1] с.</p> <p>2. Анатомія пам'яті : атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті : посіб. для студ. та лікарів / О. Л. Дроздов, Л. А. Дзяк, В. О. Козлов, В. Д. Маковецький. – 2-ге вид., розшир, та доповн. – Дніпропетровськ : Пороги, 2005. – 218 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2006. – 207 с. – (Бібліотека офіційних видань).</p> <p>2. Медична статистика: зб. нормат. док. / упоряд. та голов, ред. В. М. Заболотько. – К. : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. – 459 с. – (Нормативні директивні правові документи).</p> <p>3. Експлуатація, порядок і терміни перевірки запобіжних пристроїв посудин, апаратів і трубопроводів теплових електростанцій : СОУ-Н ЕЕ 39.501:2007. – Офіц. вид. – К. : ГРІФРЕ : М-во палива та енергетики України, 2007. – VI, 74 с. – (Нормативний документ Мінпаливенерго України. Інструкція).</p>
Стандарти	<p>1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. – [Чинний від 2006-01-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2006. – IV, 231 с. – (Національний стандарт України).</p>

	<p>2. Якість води. Словник термінів : ДСТУ ISO 6107-1:2004 – ДСТУ ISO 6107-9:2004. – [Чинний від 2005-04-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2006. – 181 с. – (Національні стандарти України).</p> <p>3. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT) : ДСТУ EN 61010-2-020:2005. – [Чинний від 2007-01-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2007. – IV, 18 с. – (Національний стандарт України).</p>
Каталоги	<p>1. Межгосударственные стандарты : каталог : в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Павлюкова В. А. ; ред. Иванов В. Л.]. – Львов : НГЦ "Леонорм-стандарт", 2006 – . – (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 5.–2007.–264 с.</p> <p>2. Університетська книга : осінь, 2003 : [каталог]. – [Суми : Унів. кн., 2003]. – 11с.</p> <p>3. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Горницкая И. П., Ткачук Л. П. – Донецк : Лебедь, 2005. –228 с.</p>
Бібліографічні показники	<p>1. Куц О. С. Бібліографічний покажчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. – Львів : Укр. технології, 2007.–74 с.</p> <p>2. Систематизований покажчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997–2005 роки / [уклад. Кириць Б. О., Потлань О. С]. – Львів : Львів, держ. ун-т внутр. справ, 2006. – 11 с. – (Серія: Бібліографічні довідники ; вип. 2).</p>
Дисертації	<p>1. Петров П. П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. ... доктора фіз.-мат. наук : 01.03.02 / Петров Петро Петрович. - К., 2005. – 276 с</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Новосад І. Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08 „Технологія машинобудування” / І. Я. Новосад. – Тернопіль, 2007.–20, [1] с.</p> <p>2. Нгуен Ші Данг. Моделювання і прогнозування макроекономічних показників в системі підтримки прийняття рішень управління державними фінансами : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. техн. наук : спец. 05.13.06 „Автоматиз. системи упр. та прогрес, інформ. технології” / Нгуен Ші Данг. – К., 2007.–20 с.</p>
Авторські свідоцтва	<p>1. А. с. 1007970 СССР, МКИ³ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В. С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (СССР). – №3360585/25-08; заявл. 23.11.81 ;</p>

	опубл. 30.03.83, Бюл. №12.
Патенти	1. Пат. 2187888 Российская Федерация, МПК ⁷ Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00. Приемопередающее устройство / Чугаева В. И.; заявитель и патентообладатель Воронеж, науч.-исслед. ин-т связи. – № 2000131736/09 ; заявл. 18.12.00; опубл. 20.08.02, Бюл. №23 (II ч.).
Частина книги, періодичного, продовжаного видання	1. Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. – 2007. – № 6. – С 15–18, 35–38. 2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Тетяна Гранчак, Валерій Горовий // Бібліотечний вісник. – 2006. – № 6. – С 14–17. 3. Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов – основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. – 2007. – №1. – С. 39–61. 4. Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. – 2007. – № 1. – С 25–29. 5. Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова ; пер. з англ. Н. М. Середи // Банки та банківські системи. – 2007. – Т 2, № 2. – С 13–20.
Електронні ресурси	1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. вузів III–IV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. – 80 Min / 700 MB. – Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. – (Бібліотека студента-медика) – 1 електрон, опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. – Систем, вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000.– Назва з контейнера. 2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс] : за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. – К. : CD-вид-во "Інфодиск", 2004. – 1 електрон, опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. – (Всеукр. перепис населення, 2001). – Систем, вимоги: Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. – Назва з титул, екрану. 3. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. „Крим-2003”) [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник – 2003. – № 4. – С 43. – Режим доступу до журн. : http://www.nbuv.cio.v.ua/articles/2003/03klinko.htm .

Додаток К
Зразок оформлення титульного аркушу наочних роздаткових матеріалів дипломної магістерської роботи

Харківський державний університет харчування та торгівлі
Факультет управління торговельно-підприємницькою та митною діяльністю
Кафедра товарознавства в митній справі
Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Дипломна магістерська робота

.....
(П.І.П/б студента-дипломника)

«.....»
(назва теми роботи)

Визуальне супроводження доповіді

Науковий керівник:
.....
(наук. звання, посада, П.І.П/б)

Харків – 20__

ЗМІСТ

Вступ	3
Мета та завдання	4
Керівництво дипломною роботою	5
Тематика та основні етапи виконання дипломної роботи	7
Структура дипломної роботи	9
Вимоги до виконання певних розділів дипломної роботи	15
1. Підбір літератури	15
2. Вступ	16
3. Розділ I – аналітичний огляд літературних джерел	17
4. Розділ II – формулювання об’єкту, предмету та методів дослідження	19
5. Розділ III – експериментальна частина	21
6. Розділ IV – питання з митної справи та митного оформлення	22
7. Висновки і пропозиції	23
8. Список використаної літератури	24
9. Додатки	24
Порядок оформлення дипломної роботи	25
1. Загальні вимоги	25
2. Нумерація	26
3. Ілюстрації	28
4. Таблиці	29
5. Формули	30
6. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела	31
Рецензування дипломної роботи	33
Підготовка до захисту та захист дипломної роботи	35
Додатки	38
Додаток А. Заява для призначення наукового керівника	38
Додаток Б. Бланк листа-завдання	39
Додаток В. Зразок оформлення титульної сторінки дипломної роботи	41
Додаток Г. Приклад написання письма запиту та відгуку на дипломну роботу	43
Додаток Д. Приклад оформлення ключових слів та умовних скорочень	43
Додаток Е. Приклад оформлення вступу дипломної магістерської роботи	44
Додаток Ж. Приклад оформлення списку літератури.	56
Додаток К. Зразок оформлення наочних роздаткових матеріалів дипломної роботи	51

Навчальне електронне видання
комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимах

ТОВАРОЗНАВСТВО ТА ЕКСПЕРТИЗА В МИТНІЙ СПРАВІ

Методичні вказівки
з підготовки, оформлення і захисту
магістерських кваліфікаційних робіт
для студентів денної та заочної форм навчання
факультету управління торговельно-підприємницькою та митною діяльністю

Укладачі:
ГОЛОВКО Микола Павлович
СОРОКІНА Світлана Вікторівна
АКМЕН Вікторія Олександрівна

Відповідальний за випуск зав. кафедри товарознавства в митній справі
д-р техн. наук, проф. М. П. Головка

Техн. редактор Л. Ю. Кротченко

План 2018 р., поз. 70

Підп. до друку 24.04.2018 р. Один електронний оптичний диск (CD-ROM);
супровідна документація. Об'єм даних 775 кб. Тираж 50 прим.

Видавець і виготівник
Харківський державний університет харчування та торгівлі
вул. Клочківська, 333, Харків, 61051.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 4417 від 10.10.2012 р.